

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Медичний інститут

Кафедра психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Іщенко Н.М.

«02» вересня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

Спеціальність 053 «Психологія»

Розробник програми:

В.о. завідувача кафедри психології

Гарант освітньої програми

Директор медичного інституту

В.о. начальника НМВ

Лисенкова І.П.

Каневський В.І.

Каневський В.І.

Грищенко Г.В.

Калініченко В.І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Психологія інклюзивного навчання	
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки	
Спеціальність	053 Психологія	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Психологія	
Рівень вищої освіти	Бакалавр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	IV	
Навчальний рік	2019-2020	
Номери семестрів:	Денна форма	Заочна форма
	7	
Загальна кількість кредитів ЄКТС / годин	4 кредити / 120 годин	
Структура курсу: – лекції – групові заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	30 год	
	30 год	
	60 год	
Відсоток аудиторного навантаження	50 %	
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)		
Форма підсумкового контролю	залік	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Робоча навчальна програма з дисципліни «Психологія інклюзивного навчання» є нормативним документом Чорноморського національного університету імені Петра Могили, який розроблено кафедрою психології на основі освітньої програми підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти відповідно до навчального плану.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студенти відповідно до освітньої програми, зміст навчального матеріалу дисципліни «Психологія інклюзивного навчання», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів. Курс психології інклюзивного навчання є складовою частиною дисциплін психолого-педагогічного циклу нормативного блоку.

Мета навчальної дисципліни – засвоєння теоретико-методологічних, нормативно-правових та організаційно-методичних засад психології інклюзивного навчання.

Завдання курсу:

- сформувати усвідомлене розуміння основних положень інклюзивної освіти;
- виробити навички командної роботи при навчанні та вихованні дітей з особливими освітніми потребами;
- забезпечити досконале володіння стратегіями взаємодії з батьками дітей з особливими освітніми потребами;
- сформувати навички диференційованого викладання та оцінювання;
- виробити усвідомлення необхідності зростання психологічної майстерності.

До закінчення курсу студенти мають:

- ґрунтовно засвоїти теоретико-методологічні та нормативно-правові засади інклюзивного навчання;
- уміти використовувати ефективні стратегії взаємодії з різнопрофільними фахівцями та батьками дітей з особливими освітніми потребами;
- здійснювати необхідні адаптації / модифікації курикулуму й методики роботи в інклюзивному освітньому середовищі;
- вміти розробляти індивідуальні навчальні плани та програми для дітей з особливими освітніми потребами на основі визначення їх потреб;
- реалізовувати підходи диференційованого викладання та оцінювання навчальних досягнень та розвитку дітей з особливими освітніми потребами.

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНЦІЇ:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9 Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК8. Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну дії відповідно до запиту.

СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (ПР):

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

3. Програма навчальної дисципліни

Денна форма навчання:

	Теми	Лекції	Практичні (семінарські тощо)	Самостійна робота
1.	Методичні та законодавчо-нормативні засади інклюзії.	2	2	4
2.	Інклюзія – стратегія міжнародного та українського законодавства.	2	2	4
3.	Історія становлення спеціальної освіти.	2	2	4
4.	Спеціальна освіта в Україні та модернізація освітньої галузі.	2	2	4
5.	Передумови для забезпечення	2	2	4

	успішної інклюзії.			
6.	Роль батьків у впровадженні інклюзивної освіти.	4	4	8
7.	Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання.	2	2	4
8.	Курикулум навчального та корекційно-розвивального процесів.	2	2	4
9.	Індивідуальний навчальний план та його складові.	4	4	8
10.	Сутність і завдання оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами.	2	2	4
11.	Особливості безбального оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами.	2	2	4
12.	Іструментарій оцінювання в умовах інклюзивного навчання.	2	2	4
13.	Диференційоване викладання як засіб задоволення навчальних потреб усіх учнів.	2	2	4
Всього за курсом		30	30	60

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

№	Тема заняття / план
1.	Тема 1. Методичні та законодавчо-нормативні засади інклюзії. 1) Загальна характеристика поняття «інклюзивне навчання». 2) Об'єкт, предмет, мета та завдання дисципліни «Психологія інклюзивного навчання». 3) Особливості становлення інклюзивного навчання в країнах Європи, США та Канади. 4) Становлення інклюзивного навчання в Україні.
2.	Тема 2. Інклюзія – стратегія міжнародного та українського законодавства. 1) Загальна характеристика нормативно-правового врегулювання питання становлення інклюзії. 2) Основні міжнародні нормативно-правові документи щодо становлення інклюзії. 3) Основні нормативно-правові документи України щодо становлення інклюзії.
3.	Тема 3. Історія становлення спеціальної освіти. 1) Загальна характеристика спеціальної освіти. 2) Історія становлення спеціальної освіти закордоном. 3) Історія становлення спеціальної освіти в Україні.
4.	Тема 4. Спеціальна освіта в Україні та модернізація освітньої галузі. 1) Характеристика спеціальної освіти в Україні (вертикальна та горизонтальна структура, спеціальні дошкільні та загальноосвітні шкільні заклади, навчально-реабілітаційні та оздоровчі багатопрофільні центри тощо). 2) Особливості діяльності інклюзивно-ресурсних центрів. 3) Відмінності та подібності в діяльності інклюзивно-ресурсних центрів та психолого-медико-педагогічних комісій.

	<p>4) Класифікація порушень психофізичного розвитку у дітей.</p> <p>5) Особливості впровадження інклюзивного навчання в Україні, ресурсні можливості спеціальної освіти.</p>
5.	<p>Тема 5. Передумови для забезпечення успішної інклюзії.</p> <p>1) Складові інклюзії.</p> <p>2) Критерії ефективності та неефективності впровадження інклюзії в загальноосвітніх закладах (дошкільних та шкільних).</p> <p>3) Передумови успішної розбудови інклюзивного середовища.</p> <p>4) «Розподіл ролей» у ефективному інклюзивному середовищі.</p> <p>5) Роль психолога у впровадженні інклюзивної освіти.</p>
6.	<p>Тема 6. Роль батьків у впровадженні інклюзивної освіти.</p> <p>1) Роль сім'ї в процесі інтегрування дитини з особливими освітніми потребами в загальноосвітнє середовище.</p> <p>2) Батьки як члени навчальних команд дітей з особливими освітніми потребами.</p> <p>3) Завдання батьків як членів навчальної команди.</p>
7.	<p>Тема 7. Роль батьків у впровадженні інклюзивної освіти (продовження).</p> <p>1) Роль батьків в оцінюванні розвитку своєї дитини.</p> <p>2) Налагодження стосунків сімей з персоналом закладу освіти.</p> <p>3) Допомога громадських організацій та соціальних служб у впровадженні інклюзивного навчання.</p> <p>4) Волонтерство та адвокатство батьків у інклюзивному освітньому середовищі.</p>
8.	<p>Тема 8. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання.</p> <p>1) Загальна характеристика поняття «корекційно-розвивальна робота».</p> <p>2) Значення корекційно-розвивальної роботи у процесі навчання дітей із порушеннями психофізичного розвитку.</p> <p>3) Мультидисциплінарна команда та її діяльність в умовах інклюзивного навчального закладу.</p> <p>4) Співпраця фахівців як умова успішності інклюзивного навчання.</p>
9.	<p>Тема 9. Курикулум навчального та корекційно-розвивального процесів.</p> <p>1) Курикулум (навчально-методичне забезпечення інклюзивної освіти): визначення та складові.</p> <p>2) Державний стандарт для дітей з особливими освітніми потребами.</p> <p>3) Загальноосвітні, спеціальні та корекційно-розвивальні програми, їх адаптація та модифікація.</p> <p>4) Реалізація курикулуму у навчальному процесі.</p>
10.	<p>Тема 10. Індивідуальний навчальний план та його складові.</p> <p>1) Індивідуальний навчальний план як складова курикулуму.</p> <p>2) Особливості використання індивідуального навчального плану у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.</p> <p>3) Розробка індивідуального навчального плану.</p>
11.	<p>Тема 11. Індивідуальний навчальний план та його складові (продовження).</p> <p>1) Підготовка та вимоги до підписання індивідуального навчального плану.</p> <p>2) Співпраця з батьками при розробленні та виконанні індивідуального навчального плану.</p> <p>3) Аналіз основних компонентів індивідуального навчального плану.</p>
12.	<p>Тема 12. Сутність і завдання оцінювання навчальних досягнень учнів з</p>

	<p>особливими освітніми потребами.</p> <p>1) Завдання та функції контролю у навчально-виховному процесі.</p> <p>2) Об'єкти, види, методи контролю у навчально-виховному процесі.</p> <p>3) Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами початкової ланки школи.</p> <p>4) Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами середньої ланки школи.</p> <p>5) Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами старшої ланки школи.</p>
13.	<p>Тема 13. Особливості безбального оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами.</p> <p>1) Проблема готовності до шкільного навчання дитини з особливими освітніми потребами.</p> <p>2) Оцінювання навчальної діяльності дитини з особливими освітніми потребами баз балів.</p> <p>3) Формування контрольно-оціночної діяльності дитини з особливими освітніми потребами.</p> <p>4) Портфоліо – технологія якісного оцінювання навчальних досягнень учнів.</p> <p>5) Облікове портфоліо вчителя інклюзивного класу.</p> <p>6) Портфоліо учня інклюзивного класу.</p>
14.	<p>Тема 14. Іструментарій оцінювання в умовах інклюзивного навчання.</p> <p>1) Аналіз навчальної програми в умовах інклюзивного навчання.</p> <p>2) Аналіз зразків робіт в умовах інклюзивного навчання.</p> <p>3) Спостереження та інтерв'ю в умовах інклюзивного навчання.</p> <p>4) Тестування в умовах інклюзивного навчання.</p>
15.	<p>Тема 15. Диференційоване викладання як засіб задоволення навчальних потреб усіх учнів.</p> <p>1) Диференційоване викладання: характеристика, особливості та обґрунтованість підходу.</p> <p>2) Диференціація змісту, процесу, кінцевих результатів.</p> <p>3) Взаємозв'язок диференційованого викладання та оцінювання.</p> <p>4) Роль педагога та психолога у диференційованому викладанні.</p> <p>5) Наукові дослідження проблеми диференційованого викладання.</p>

4.2. План групових занять

№	Тема заняття / план
1.	<p>Тема 1. Методичні та законодавчо-нормативні засади інклюзії.</p> <p>1) Загальна характеристика поняття «інклюзивне навчання».</p> <p>2) Об'єкт, предмет, мета та завдання дисципліни «Психологія інклюзивного навчання».</p> <p>3) Особливості становлення інклюзивного навчання в країнах Європи, США та Канади.</p> <p>4) Становлення інклюзивного навчання в Україні.</p>
2.	<p>Тема 2. Інклюзія – стратегія міжнародного та українського законодавства.</p> <p>1) Загальна характеристика нормативно-правового врегулювання питання становлення інклюзії.</p> <p>2) Основні міжнародні нормативно-правові документи щодо становлення інклюзії.</p> <p>3) Основні нормативно-правові документи України щодо становлення інклюзії.</p>
3.	<p>Тема 3. Історія становлення спеціальної освіти.</p> <p>1) Загальна характеристика спеціальної освіти.</p> <p>2) Історія становлення спеціальної освіти закордоном.</p>

	3) Історія становлення спеціальної освіти в Україні.
4.	<p>Тема 4. Спеціальна освіта в Україні та модернізація освітньої галузі.</p> <p>1) Характеристика спеціальної освіти в Україні (вертикальна та горизонтальна структура, спеціальні дошкільні та загальноосвітні шкільні заклади, навчально-реабілітаційні та оздоровчі багатопрофільні центри тощо).</p> <p>2) Особливості діяльності інклюзивно-ресурсних центрів.</p> <p>3) Відмінності та подібності в діяльності інклюзивно-ресурсних центрів та психолого-медико-педагогічних комісій.</p> <p>4) Класифікація порушень психофізичного розвитку у дітей.</p> <p>5) Особливості впровадження інклюзивного навчання в Україні, ресурсні можливості спеціальної освіти.</p>
5.	<p>Тема 5. Передумови для забезпечення успішної інклюзії.</p> <p>1) Складові інклюзії.</p> <p>2) Критерії ефективності та неефективності впровадження інклюзії в загальноосвітніх закладах (дошкільних та шкільних).</p> <p>3) Передумови успішної розбудови інклюзивного середовища.</p> <p>4) «Розподіл ролей» у ефективному інклюзивному середовищі.</p> <p>5) Роль психолога у впровадженні інклюзивної освіти.</p>
6.	<p>Тема 6. Роль батьків у впровадженні інклюзивної освіти.</p> <p>1) Роль сім'ї в процесі інтегрування дитини з особливими освітніми потребами в загальноосвітнє середовище.</p> <p>2) Батьки як члени навчальних команд дітей з особливими освітніми потребами.</p> <p>3) Завдання батьків як членів навчальної команди.</p>
7.	<p>Тема 7. Роль батьків у впровадженні інклюзивної освіти (продовження).</p> <p>1) Роль батьків в оцінюванні розвитку своєї дитини.</p> <p>2) Налагодження стосунків сімей з персоналом закладу освіти.</p> <p>3) Допомога громадських організацій та соціальних служб у впровадженні інклюзивного навчання.</p> <p>4) Волонтерство та адвокатство батьків у інклюзивному освітньому середовищі.</p>
8.	<p>Тема 8. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання.</p> <p>1) Загальна характеристика поняття «корекційно-розвивальна робота».</p> <p>2) Значення корекційно-розвивальної роботи у процесі навчання дітей із порушеннями психофізичного розвитку.</p> <p>3) Мультидисциплінарна команда та її діяльність в умовах інклюзивного навчального закладу.</p> <p>4) Співпраця фахівців як умова успішності інклюзивного навчання.</p>
9.	<p>Тема 9. Курикулум навчального та корекційно-розвивального процесів.</p> <p>1) Курикулум (навчально-методичне забезпечення інклюзивної освіти): визначення та складові.</p> <p>2) Державний стандарт для дітей з особливими освітніми потребами.</p> <p>3) Загальноосвітні, спеціальні та корекційно-розвивальні програми, їх адаптація та модифікація.</p> <p>4) Реалізація курикулуму у навчальному процесі.</p>
10.	<p>Тема 10. Індивідуальний навчальний план та його складові.</p> <p>1) Індивідуальний навчальний план як складова курикулуму.</p> <p>2) Особливості використання індивідуального навчального плану у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.</p>

	3) Розробка індивідуального навчального плану.
11.	<p>Тема 11. Індивідуальний навчальний план та його складові (продовження).</p> <p>1) Підготовка та вимоги до підписання індивідуального навчального плану.</p> <p>2) Співпраця з батьками при розробленні та виконанні індивідуального навчального плану.</p> <p>3) Аналіз основних компонентів індивідуального навчального плану.</p>
12.	<p>Тема 12. Сутність і завдання оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами.</p> <p>1) Завдання та функції контролю у навчально-виховному процесі.</p> <p>2) Об'єкти, види, методи контролю у навчально-виховному процесі.</p> <p>3) Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами початкової ланки школи.</p> <p>4) Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами середньої ланки школи.</p> <p>5) Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами старшої ланки школи.</p>
13.	<p>Тема 13. Особливості безбального оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами.</p> <p>1) Проблема готовності до шкільного навчання дитини з особливими освітніми потребами.</p> <p>2) Оцінювання навчальної діяльності дитини з особливими освітніми потребами баз балів.</p> <p>3) Формування контрольно-оціночної діяльності дитини з особливими освітніми потребами.</p> <p>4) Портфоліо – технологія якісного оцінювання навчальних досягнень учнів.</p> <p>5) Облікове портфоліо вчителя інклюзивного класу.</p> <p>6) Портфоліо учня інклюзивного класу.</p>
14.	<p>Тема 14. Іструментарій оцінювання в умовах інклюзивного навчання.</p> <p>1) Аналіз навчальної програми в умовах інклюзивного навчання.</p> <p>2) Аналіз зразків робіт в умовах інклюзивного навчання.</p> <p>3) Спостереження та інтерв'ю в умовах інклюзивного навчання.</p> <p>4) Тестування в умовах інклюзивного навчання.</p>
15.	<p>Тема 15. Диференційоване викладання як засіб задоволення навчальних потреб усіх учнів.</p> <p>1) Диференційоване викладання: характеристика, особливості та обґрунтованість підходу.</p> <p>2) Диференціація змісту, процесу, кінцевих результатів.</p> <p>3) Взаємозв'язок диференційованого викладання та оцінювання.</p> <p>4) Роль педагога та психолога у диференційованому викладанні.</p> <p>5) Наукові дослідження проблеми диференційованого викладання.</p>

4.3. Завдання для самостійної роботи

Під час вивчення дисципліни студенти отримають бали за такі види робіт:

1. Відповіді на групових заняттях.
2. Підготовка презентації до одного з групових занять (за вибором студента)

1. Відповіді на групових заняттях. Всього для студентів *денної форми*, навчальним планом передбачено 15 групових занять. Відповідь на кожному

7. Загальна характеристика нормативно-правового врегулювання питання становлення інклюзії.
8. Основні міжнародні нормативно-правові документи щодо становлення інклюзії.
9. Основні нормативно-правові документи України щодо становлення інклюзії.
10. Історія становлення спеціальної освіти.
11. Загальна характеристика спеціальної освіти.
12. Історія становлення спеціальної освіти закордоном.
13. Історія становлення спеціальної освіти в Україні.
14. Спеціальна освіта в Україні та модернізація освітньої галузі.
15. Характеристика спеціальної освіти в Україні (вертикальна та горизонтальна структура, спеціальні дошкільні та загальноосвітні шкільні заклади, навчально-реабілітаційні та оздоровчі багатопрофільні центри тощо).
16. Особливості діяльності інклюзивно-ресурсних центрів.
17. Відмінності та подібності в діяльності інклюзивно-ресурсних центрів та психолого-медико-педагогічних комісій.
18. Класифікація порушень психофізичного розвитку у дітей.
19. Особливості впровадження інклюзивного навчання в Україні, ресурсні можливості спеціальної освіти.
20. Інклюзивне навчання – ефективне навчання.
21. Складові інклюзії.
22. Критерії ефективності та неефективності впровадження інклюзії в загальноосвітніх закладах (дошкільних та шкільних).
23. Передумови успішної розбудови інклюзивного середовища.
24. «Розподіл ролей» у ефективному інклюзивному середовищі.
25. Роль психолога у впровадженні інклюзивної освіти.
26. Роль батьків у впровадженні інклюзивної освіти.
27. Роль сім'ї в процесі інтегрування дитини з особливими освітніми потребами в загальноосвітнє середовище.
28. Батьки як члени навчальних команд дітей з особливими освітніми потребами.
29. Завдання батьків як членів навчальної команди.
30. Роль батьків в оцінюванні розвитку своєї дитини.
31. Налагодження стосунків сімей з персоналом закладу освіти.
32. Допомога громадських організацій та соціальних служб у впровадженні інклюзивного навчання.
33. Волонтерство та адвокатство батьків у інклюзивному освітньому середовищі.
34. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання.
35. Загальна характеристика поняття «корекційно-розвивальна робота».
36. Значення корекційно-розвивальної роботи у процесі навчання дітей із порушеннями психофізичного розвитку.
37. Мультидисциплінарна команда та її діяльність в умовах інклюзивного навчального закладу.
38. Співпраця фахівців як умова успішності інклюзивного навчання.
39. Курикулум навчального та корекційно-розвивального процесів.

40. Курикулум (навчально-методичне забезпечення інклюзивної освіти): визначення та складові.
41. Державний стандарт для дітей з особливими освітніми потребами.
42. Загальноосвітні, спеціальні та корекційно-розвивальні програми, їх адаптація та модифікація.
43. Реалізація курикулуму у навчальному процесі.
44. Індивідуальний навчальний план та його складові.
45. Індивідуальний навчальний план як складова курикулуму.
46. Аналіз основних компонентів індивідуального навчального плану.
47. Сутність і завдання оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами.
48. Особливості безбального оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами.
49. Проблема готовності до шкільного навчання дитини з особливими освітніми потребами.
50. Іструментарій оцінювання в умовах інклюзивного навчання.
51. Аналіз навчальної програми в умовах інклюзивного навчання.
52. Аналіз зразків робіт в умовах інклюзивного навчання.
53. Спостереження та інтерв'ю в умовах інклюзивного навчання.
54. Тестування в умовах інклюзивного навчання.
55. Диференційоване викладання як засіб задоволення навчальних потреб усіх учнів.
56. Диференційоване викладання: характеристика, особливості та обґрунтованість підходу.
57. Диференціація змісту, процесу, кінцевих результатів.
58. Взаємозв'язок диференційованого викладання та оцінювання.
59. Роль педагога та психолога у диференційованому викладанні.
60. Наукові дослідження проблеми диференційованого викладання.

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань: 05 – Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність - 053 «Психологія»

Навчальна дисципліна – **ПСИХОЛОГІЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ**

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ №

1. Загальна характеристика поняття «інклюзивне навчання» (15 б.).
2. Роль психолога у впровадженні інклюзивної освіти (15 б.).

Затверджено на засіданні кафедри психології Протокол № 2 від «23» вересня 2019 р.

В.о. завідувача кафедри психології

Лисенкова І.П.

Упорядник:

Лисенкова І.П.

семінарі оцінюється максимум в 4 бали, в результаті працюючи плідно протягом семестру, студент має змогу отримати **60 балів**.

2. Підготовка презентації до одного з групових занять (за вибором студента). Захист презентації передбачає презентацію повного змісту теми групового заняття у форматі Power Point. Захист здійснюється в усній формі на груповому занятті (10 хв.). Оцінюється повнота та наглядність презентації. За даний вид роботи студенти отримують до **10 балів**.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Освітній процес повністю забезпечується наявністю навчально-методичного комплексу дисципліни «Психологія вищої школи».

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

1) За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

- Практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; інтерактивні методи навчання, створення ситуацій пізнавальної новизни та зацікавленості.

Для оцінки знань, умінь і навичок студентів при вивченні даного курсу використовуються наступні методи контролю: фронтальне опитування, письмове опитування, практичні заняття, модульні контрольні роботи, творчі завдання, реферати.

5. Підсумковий контроль

Питання до заліку:

1. Загальна характеристика дисципліни «Психологія інклюзивного навчання».
2. Загальна характеристика поняття «інклюзивне навчання».
3. Об'єкт, предмет, мета та завдання дисципліни «Психологія інклюзивного навчання».
4. Особливості становлення інклюзивного навчання в країнах Європи, США та Канади.
5. Становлення інклюзивного навчання в Україні.
6. Інклюзія – стратегія міжнародного та українського законодавства.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Відповіді на групових заняттях	60
2	Презентація до групового заняття	10
3	Залік	30
	Всього	100

Оцінювання знань студента під час заліку чи екзамену здійснюється за 100-бальною шкалою, прийнятою у ЧНУ імені Петра Могили.

Оцінка **«Відмінно» - 90-100 балів** ставиться за умов, якщо студент дав лаконічні і ґрунтовні відповіді на всі запропоновані йому питання. Відповідь свідчить, що студент вільно володіє всім матеріалом курсу, передбаченим робочою програмою, при тому, він має не розрізненні знання окремих тем курсу, а володіє ним комплексно. Студент уміє аргументувати свою відповідь, навести необхідні докази, приклади; аналізувати запропоновані ситуації, посилаючись на джерела інформації. Студент розуміє значимість відповідних знань для особистого життя та для майбутньої професійної діяльності, підтверджуючи це конкретними прикладами.

Найвища оцінка ставиться також за вміння наводити протилежні підходи до оцінки тих чи інших феноменів, співставлення різних наукових позицій, уміння вести полеміку з дослідниками. Під час відповіді студент має продемонструвати не репродуктивну, а творчу розумову діяльність.

Оцінка **«Добре» - 75-89 балів** ставиться за умов, якщо студент викладає відповідь на кожне питання логічно, розкриваючи основний зміст. Разом з тим, відповіді не вистачає ґрунтовності, всебічності, деякі важливі нюанси пропущені. При доборі та наведенні фактів та прикладів студент припускається незначних помилок. В той же час, студент не розуміє актуальності висвітлюваних питань. У висловлюванні власної думки зустрічаються певні неточності. Висновки не носять повного та логічного підсумку.

Оцінка **«Задовільно» - 60-74 балів** виставляється студенту в разі, якщо він не повністю розкрив питання, або не відповів на деякі з них, що свідчить про відсутність повного комплексного засвоєння матеріалів курсу (знає лише певні теми). Відсутня ґрунтовність у розгляді питань, порушується логіка викладу питання. Студент не вміє аналізувати матеріал, не розуміє актуальність проблеми для сьогодення. Аргументація відповіді слабка, вибіркова, мають місце суттєві помилки у використанні фактичного матеріалу. Висновки не відбивають суті питання, або відсутні.

Оцінка **«Незадовільно» - 21-60 балів** виставляється студенту в разі, коли кожне з питань висвітлено поверхнево, або не висвітленими залишаються більшість питань. В процесі висвітлення питань допущені значні помилки, студент не знає, або плутає фактичний матеріал, не здатний аналізувати основні проблеми, не демонструє творчої розумової діяльності. Власна думка і висновки відсутні.

7. Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні:

1. Бех І.Д. Виховання особистості. К.: Либідь, 2013. 200 с.
2. Выготский Л.С. Основы дефектологии. СПб., М.: Изд-во «Лань», 2013. 250 с.
3. Закон України «Про освіту».
4. Інклюзивна освіта: стан і перспективи розвитку в Україні. К.: ФОП Придатченко П.М., 2017. 186 с.
5. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: Монографія. К.: Самміт-книга, 2018. 196 с.
6. Лисенкова І.П. Корекційно-реабілітаційні служби: Навчально-методичний посібник. Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2014. 251 с.

7.2. Додаткові:

1. Богданцева І.П. Програма та поурочні методичні рекомендації для класів інтенсивної педагогічної корекції загальноосвітніх шкіл «Арт-терапія» 1-4 класи. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. 120 с.
2. Василюк А., Пахоцінський Р., Яковець Н. Сучасні освітні системи. Ніжин: Редакційно-видавничий відділ НДПУ, 2012. 139 с.
3. Діти державної опіки: проблеми, розвиток, підтримка. К.: Міленіум, 2015. 286 с.
4. Засенко В.В. Рівний доступ до якісної освіти дітей з особливими потребами. *Кроки до демократичної освіти*. 2012. № 1. С. 34-36.
5. Лисенкова І.П. Арт-терапія як засіб професійного розвитку особистості в інклюзивному освітньому просторі. *Професійний розвиток особистості в євроінтеграційному просторі*: Монографія. Миколаїв: Іліон, 2018. С. 116-136.
6. Лисенкова І.П. Проблема емоційного розвитку дітей з когнітивними порушеннями. *Теорія і практика сучасної психології*: Збірник наукових праць. 2018. № 4. С. 182-186.
7. Лисенкова І.П. Теоретико-методологічні засади розвитку емоційної сфери дітей з когнітивними порушеннями: Монографія. Миколаїв: Іліон, 2018. 324 с.